

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

20.9.2024

Moniresistenttien mikrobien torjuntaohje

Ohje moniresistenttien mikrobien seulonnasta ja potilassijoittelusta hoitoyksikössä
Muiden hyvinvointialueiden sairaaloista tulevia ei automaattisesti seulota (ellei seulontakäytännöstä ole erikseen sovittu). **Suora sairaalasiirto ulkomailta tai hoito viimeisen vuoden aikana ulkomailta s. 3**

<p>Uusi moniresistentti mikrobilöydös</p> <p>Näytteenotto-ohjeet: Kliininen kemia ja mikrobiologia/</p>	<p>Infektioiden torjuntayksikkö:</p> <ul style="list-style-type: none"> - saa tiedon uudesta löydöksestä kliinisen mikrobiologian laboratorion kautta. - yhdessä alueen hygieniahoitajan kanssa ohjelmoi tarvittaessa kantajasta laajat seulontanäytteet. - käynnistää hoitoyksikössä altistuneiden selvitystyön ja koordinoi altistuneiden seulontanäytteiden ottamista.
---	--

Tilanne / Riskitietomerkinä	Varotoimet	Seulontanäytteet/Huomioitavaa
<p>Eristystä vaativa kantajuus (MRSA)</p> <p>Riskitieto voimassa toistaiseksi</p>	<p>Kosketusvarotoimet 1 hengen huone, oma wc- ja suihkutila</p>	<p>Näytteet Infektioiden torjuntayksikön ohjeistamana</p> <p>Epäselvissä tilanteissa otetaan yhteyttä alueen hygieniahoitajaan tai Infektioiden torjuntayksikköön.</p>
<p>Hoidossa huomioitava altistus (MRSA)</p> <p>Riskitiedoissa merkintä</p> <ul style="list-style-type: none"> • jatkuva altistus (esim. perhe tai hoitoyksikkö) • aiempi kantajuus <p>Mahdollinen MRSA-altistuminen tulee huomioida myös:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sikatiloilla asuvilla ja työskentelevillä • suonensisäisiä huumeita käyttävillä 	<p>Kosketusvarotoimet, kunnes seulontanäytteet on vastattu</p>	<p>Tullessa ja seuraavana päivänä MRSAVi 4358</p> <p>Näytteet otetaan elektiiviseen leikkaukseen tulevasta ja osastolle jäävästä potilaasta ennen sairaalaan tuloa</p>
<p>Eristystä vaativa kantajuus (ESBL) Klebsiella pneumoniae</p> <p>Riskitieto voimassa toistaiseksi</p>	<p>Kosketusvarotoimet 1 hengen huone, oma wc- ja suihkutila</p>	<p>Näytteet Infektioiden torjuntayksikön ohjeistamana</p>
<p>ESBL – E. coli kantaja</p> <p>Riskitieto voimassa vuoden ajan</p>	<p>Tavanomaiset varotoimet - hematologiset potilaat hoidetaan kosketusvarotoimin</p>	<p>Ei näytteitä</p>
<p>Eristystä vaativa kantajuus (CPE) karbapeneemille resistentin enterobakteerin kantaja</p> <p>Riskitieto voimassa toistaiseksi</p>	<p>Kosketusvarotoimet 1 hengen huone, oma wc- ja suihkutila</p>	<p>Näytteet Infektioiden torjuntayksikön ohjeistamana</p>
<p>Hoidossa huomioitava altistus (CPE)</p> <p>Riskitiedoissa merkintä altistuksesta, kunnes seulontanäytteet on vastattu</p>	<p>Kosketusvarotoimet, kunnes seulontanäytteet on vastattu</p>	<p>Tullessa ja seuraavana päivänä MDRsVi 6730</p>

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

20.9.2024

<p>Eristystä vaativa kantajuus (MDR – Pseu, MDRPA) moniresistentin Pseudomonas aeruginosa - bakteerin kantaja</p> <p>(MDR – Acin, MDR-Aci) moniresistentin Acinetobacter - bakteerin kantaja</p> <p>Riskitieto voimassa toistaiseksi</p>	<p>Kosketusvarotoimet 1 hengen huone, oma wc- ja suihkutila</p>	<p>Näytteet Infektioiden torjuntayksikön ohjeistamana</p> <p>Epidemiaepäilyssä altistuneiden kartoitus ja näytteet Infektioiden torjuntayksikön ohjeistamana</p>
<p>Eristystä vaativa kantajuus (VRE) vankomysiinille resistentin enterobakteerin kantaja</p> <p>Riskitieto voimassa toistaiseksi</p>	<p>Kosketusvarotoimet 1 hengen huone, oma wc- ja suihkutila</p>	<p>Näytteet Infektioiden torjuntayksikön ohjeistamana</p>
<p>Hoidossa huomioitava altistus (VRE) Riskitiedossa merkintä altistuksesta</p>	<p>Kosketusvarotoimet, kunnes seulontanäytteet on vastattu</p>	<p>Tullessa ja seuraavana päivänä VREVi 1788</p>
<p>Eristystä vaativat kantajuus (Candida auris) hiivasieni. Resistentti yleisesti käytössä oleville hiivasienilääkkeille</p> <p>Riskitieto voimassa toistaiseksi</p>	<p>Kosketusvarotoimet 1 hengen huone, oma wc- ja suihkutila</p>	<p>Näytteet Infektioiden torjuntayksikön ohjeistamana</p>

Muut tilanteet

<p>Erytistasolla somaattisella osastolla > 4 viikkoa hoidossa olleelta otetaan MRSA- näytteet</p>	<p>Tavanomaiset varotoimet</p>	<p>MRSAVi kertaalleen</p>
<p>Elinsiirtopotilaat, joita hoidettu HUS Meilahden Kolmiosairaalassa</p> <p>mahdollinen CPE-altistuminen, ei riskitietomerkintää</p>	<p>Kosketusvarotoimet, kunnes seulontanäytteet on vastattu</p>	<p>MDRsvi 6730 tullessa ja seuraavana päivänä</p>
<p>MRSAVi- näyte 4358 pitkäaikaisesta haavasta</p> <p>Potilaalla on krooninen haava/ihorikko/ hautunut iho, joiden paraneminen on pitkittynyt > 4 viikkoa</p> <p>Infektoituneesta haavasta otetaan bakteeriviljelynäyte (ei samanaikaisesti MRSA- näytteen kanssa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Haava hoidetaan aina kosketusvarotoimin - Näytteet otetaan myös "harmittoman näköisestä" haavasta esim. hautuneelta iholta - Näytteitä ei oteta antibioottihoidon aikana (ab-hoidon päättymisestä oltava vähintään viikko) - Kroonisesta haavasta otetaan näytteet 4kk välein - Infektoituneen haavan merkit: kuumotus, turvotus, jomotus, erityis, kuume, kipu 	

MRSAVi-näyte otetaan puhdistamattomalta haavalta, mutta haavalta tulee poistaa haavanhoitotuotteet, hoitogeelit ja voiteet ennen näytteenottoa.

Bakteeriviljelynäyte otetaan aina puhdistetulta haavalta.

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

20.9.2024

Näytteenottokohdat laajoja seulontanäytteitä otettaessa

Näytteet x1 osastolla	nenä	nielu	haava/ihorikko tai nivunen	katetrien ja dreerien juuret
MRSAVi 4358	x	x	x	x

Suora sairaalasiirto ulkomailta tai hoidossa viimeisen vuoden aikana ulkomailla

(toimenpide sairaalassa, lääkärin tai hammaslääkärin hoidossa, asuminen pakolaisleirillä tai vastaavissa olosuhteissa tai lastenkodissa)

Tilanne / Riskitietomerkintä	Varotoimet					Seulontanäytteet/Huomioitavaa			
Suora sairaalasiirto ulkomailta - näytteet otetaan osastolla välittömästi Kts. tarkemmin taulukko alla	Kosketusvarotoimet , potilas hoidetaan 1 hengen huoneessa. Varotoimet puretaan, mikäli kaikki seulontanäytteet on otettu ja resistenttejä mikrobeja ei ole todettu					Tullessa ja seuraavana päivänä MRSAVi MDRsVi VREVi CaauVi			
Viimeisen vuoden aikana ulkomailla: - sairaalahoito (>24 t sairaalajakso) - toimenpide sairaalassa - lääkärin tai hammaslääkärin hoidossa - asuminen pakolaisleirillä tai vastaavissa olosuhteissa tai lastenkodissa Kts. tarkemmin taulukko alla	Kosketusvarotoimet , kunnes seulontanäytteet on vastattu					Tullessa ja seuraavana päivänä MRSAVi MDRsVi VREVi CaauVi Elektiivisesti toimenpiteeseen tulevan potilaan näytteet tulee ottaa ennen sairaalaan tuloa.			
Näytteet x 2	nenä	nielu	haava / ihorikko	nivunen	virtsa	katetrien ja dreerien juuret	kestokatetroidun potilaan virtsankeräys-pussista	imulimanäyte, jos potilaalla keinoilmatie	uloste/ rektum
MRSAVi 4358	x	x	x	x		x	x	x	
MDRsVi 6730			x			x	x	x	x
VREVi 1788			x			x	x	x	x
CaauVi 6633		x		x ja kainalo				x	x

Näytteiden säilyttäminen

- näytteet otetaan mahdollisimman lähellä lähetyssajankohtaa
- tarkemmat ohjeet säilytyksestä ja lähettämisestä Kliinisen mikrobiologian ohjekirjassa.

Tutkimuspyynnöt

- jokaisesta näytteestä tehdään oma lähete ja siihen kirjataan näytteenottoa, näytteenlaatu ja ottotapa sekä lisätietoihin mahdollinen antibioottihoito tai jokin muu näytteeseen vaikuttava asia
- jokaiseen näyteputkeen liimataan oma pyyntötarra vaakasuuntaan, ei korkin päälle
- saman potilaan näytteet niputetaan

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

20.9.2024

Varotoimiluokat moniresistenttien mikrobien kantajien hoidossa yksiköittäin

KV = Kosketusvarotoimet

TV = Tavanomaiset varotoimet

Potilasta, joka tuhrii eritteillä tai jolla on erittävä haava, hoidetaan aina kosketusvarotoimien (KV) mukaisesti.

Moniresistentti mikrobi	Vuode- osasto	Leikkaussali, toimenpidey- ksiköt, endoskopia	Avo- vastaanotto	Suunhoito	Pitkäaikais- hoito ja kotihoito
MRSA	KV	KV	TV lähihoitotilan teessa KV	KV	TV lähihoitotilantees- sa KV
ESBL (E. coli)	TV	TV	TV	TV	TV
• hematologisilla potilailla	KV				
ESBL (Klebsiella pneumoniae)	KV	KV	TV	TV	TV lähihoitotilantees- sa KV
MDR-Pseu, MDRPA	KV	KV	TV	TV	TV lähihoitotilantees- sa KV
MDR-Acin, MDR-Aci	KV	KV	TV	TV	TV lähihoitotilantees- sa KV
CPE	KV	KV	TV	TV	TV lähihoitotilantees- sa KV
VRE	KV	KV	TV	TV	TV lähihoitotilantees- sa KV
Altistuminen MRSA:lle, kun seulontatulokset ei ole tiedossa	KV, kunnes seulontanäyt- teet vastattu	KV	TV	TV	TV lähihoitotilantees- sa KV
Suora sairaalasiirto ulkomailta	KV, kunnes seulontanäyt- teet vastattu	KV	TV	TV	TV lähihoitotilantees- sa KV
Viimeisen vuoden aikana ulkomailla sairaalassa, pakolaisleirillä tai vastaavissa olosuhteissa tai lastenkodissa ollut potilas, kun seulontatulokset ei ole tiedossa	KV, kunnes seulontanäyt- teet vastattu	KV	TV	TV	KV, kunnes seulontanäyt- teet vastattu

Ennen asiakas-/potilaskontaktia varmistetaan, että tarvittavat tutkimus- ja hoitovälineet ovat saatavilla. Kiinnitetään huomioita, että ei kontaminoida ympäristöä likaisin käsin tai suojakäsineet kädessä.

Kontaktin jälkeen hoitovälineiden (RR-mittari, stetoskooppi jne.) huolellinen puhdistaminen. Hoitoympäristö tarkistetaan ja tarvittaessa kosketuskohtien desinfektio sekä eritetahradesinfektio.